

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium de tempore, pars aestivalis - Cod. Wonnenthal 6

[Niederrhein?], [um 1480]

In vigilia penthecostes ad matutinam invitatorium

[urn:nbn:de:bsz:31-229968](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-229968)

rens michi. **H**ij qui a
mitti sunt stolis albis q̄
sunt et vnde uenerunt
Et dixi illi. Dñe mi-
tu scis. **E**t dixit michi.
Hij sunt qui uenerunt
de tribulacōe magna
et lauerunt stolas suas
et de albauerunt eas in
sanguine agni. Ideo sur-
ante thronū dei. et ser-
uiunt ei die ac nocte
in templo ei. **E**t qui
sedet in throno habitat
super illos. **N**on esu-
rient neq; sitient
amplius neq; cadet
super illos sol neq;
ullus estus. qm̄ agni
qui in medio throni
est reget illos. et de-
ducet eos ad intē fō-
tes aquarū. et abster-
get deus omnem la-
crimā ex oculis eorū

Tu autē domine R.
Exaltare. Te deum.
Ad laudes ā Aeuatis.
Sola An̄ Gentes i mun-
dum vniuersum predi-
cate euangelii omni
creature qui crediderit
et baptizatus fuerit sal-
uus erit alla p̄ Bñd
Collecta de dominica
Omnipotens adhōs
totū ut sup̄ sed Collecta
Omp̄ns ad om̄s horas
dicitur. Ad us̄ an̄ Aeu-
tis Sola p̄ Confitebor
Alī aut profecti pre-
dicauerunt ubiq; deo
coopante et sermone
confirmante sequētib;
signis alla alla p̄ q̄st
Collecta. Omnip̄ns
In uigilia penthecostes
ad mat̄ Inuit Alleli.
xpm **Et hac die ah**
quod festum nouem lec-
tionum euenerit in fe-
riam sextam antiapat
Si festum trinitationis

Solam memoriā rapit.

In n. an. Aeuata Sancto

Jochem.

In illo tempe dixit ih̄s discipulis suis. Si diligitis me mandata mea seruate. Et ego rogabo patrem. et alium paracitū dabit uobis. ut maneat uobiscum in eternum. Et reliqua. *Et ve. be.*

uia sancti p̄bri

Quod sp̄s hodie fratres p̄m̄ celebramus aduentū debem⁹ ip̄i cōgruere sollempnitati quā colim⁹. hoc etem ordme. tante festiuitatis hui⁹ digne gaudia celebramus. si nos quoq; dño opitulante aptos reddiderim⁹ ad quos sp̄s s̄s aduenire. et in quibus habitare dignetur. Et autē solummodo ratione aduentu et illustracōe s̄i sp̄s apti existim⁹.

65
si et corda nra diuino amore repleta. et corpora sint dominicis mandata preceptis. Unde in exordio lōm̄s hui⁹ euāgelij. discipulis vitas ait. Si diligitis me mandata mea seruate. et ego rogabo patrem. et alium paracitum dabit uobis. Paracitum quippe a sola tor interpretator. Et sp̄s s̄s ueritate paracitum uocat. quia corda fidelium ne in hui⁹ s̄i aduersa deficiant celestis uite desiderijs subleuat ac reficiat. vñ in actibus ap̄loꝝ. crescite s̄i ecclesia dicitur. Et edificabatur ambulans in timore dñi et consolatione s̄i sp̄s replebatur. Tu aut domine. *R.* Ego rogabo. *Lectio. ij.*

Quod ergo ait si diligitis me mandata mea seruate. et ego rogabo patrem.

et aliu pacitu dabit uo-
bis in ipis quide disci-
pulis qui cum uere dilex-
isse uere mandatis eius
obedisse non dubitatur.
hodierna die completu
est. qm illis in cena illo
orantibus repente sps scti
in igneis linguis appuit
eosq; et i ore perduer si-
tatem linguar; docuit et
in corde per amoris sui
consolatione roborauit
Habebant aut; et prius
pacitum in uidelicet
dominu scilicet marne co-
morante. cui; et miraculoz
dulcedine et ope pdica-
cionis. ne in fidelium per-
secucionis scandalizari
possent. erigi et cofor-
tari solebant. Verum
quia ille post resurrex-
cionem ascendens i ce-
lum. Tu aut; domi **R**
Tempus est **Lectio in**
Nos vero fratres.

karissim. si xpm ptre
diligim; ita ut eiusdem
dilectionis ueritate ma-
datoz eius obseruacione
probem; . rogabit etia
pro nobis ptem et aliu
paracitum dabit nobis
pater. Rogabit paterem
per humanitate. q; dabit
eum pte per diuinitate
Neq; em; putandum e
quia ante passionis sua
tantummodo pro ecclia
rogauerit et non eam
nunc post ascensionem
roget. cum dicat de il-
lo aplos. qui est ad dex-
teram dei. qui eam in-
terpellat pro nobis.
Habem; aut; et nos pa-
citurum dnm nrm ihm
xpm. que et si corpali
iudex nequim; ea in
q; in corpore gessit et doauit.
Tu aut; **R** Te merbe
Te deum **Ad laudes an**
Genialis Dola. A Si
diligitis me mandata

mea seruate alla al' al.

Ps Benedictus Coll'

resta que sumus
omnipotens da
ut claritatis tue

super nos splendor ef
fulgeat. et lux tue lu

cis corda eoz qui per
graciam tuam renati

sunt. si spūs illustra
tione confirmet. Per

dominū in unitate eius
dem. **Hec collecta**

ad matutinas et ad v's
tantum ad reliquas ho

boras dicitur collecta de
dominica **Ad primā a'**

Reuatis ut supra. Ad
m an Videntibus ut

supra. **Collata de dō.**
Ad vj an Cūq; Collata

de dīca **Ad iij a'** Sic
ueniet **Collata de dīca**

Ad v's an Alleluia alla
alla **Ps** Bened. cū alijs.

Spūs. Capl.
Scius qui suscita
uit ihm amor

tus habitat in uob

66
quin suscitauit ihm a
mortuis conuiuifica
bit et mortalia corpora
uestra per in habitate
spm eius in uobis Deo.

R Jam non dicā Vm?

Quem creator spiritu
mentes tuoz iusi

ta imple superna
gracia que tu creasti per

tora **Q**ui paracletus
diceris donū dei altissi

mi fons uiu' ignis cari
tatis et spiritualis unio.

Qu septiformis nume
dexte dei tu dignus tu

rute promisso patris ser
mone ditans guttura

Accende lumen sensib'
in hinc amore cordiba

mfirma nri corporis vir
tute firmans perpetim

Hostem repellas lon
gus pacem q; dones p

tinus uitema omne noyū
Per te sciam? da prez
noscamq; ab filii te vobisq;

spm credam? omne tempe
Aut laus patri cum filio

sto simul paradio nobis
mittat filius trinitatis
spūs Amen. **E**mitte spi
ritum tuū et creabunt.
Et renouab facie terre
alla. **A** Non relinqua
uob orphanos alla va
do et uenit ad uos alla
et gaudebit cor vrm al.
ps **ant.** **Coll** **ut sup**
Per hanc ebdoma
dam nullis festi agit
memoria sed si qua fe
sta siue trinitatis siue noue
lectionu hic euenerit
vsq post octa penteco
stes reseruatur. **Ant**
alla alla alla alla
Ad completorium ps.
Cum inuocare **Capl.**
Tu in nobis **ymnus**
Veni creator **E**mitte
spūm **an.** Veni sct spūs
reple tuor corda fide
lium et tui amoris m

eis ignem accende q
per diuersitate hinc
uazum cunctaru ge
tes in vnitare fidei co
gregasti alla alla **ps**
Veni dimittis scilicet
Spūs dñi repleuit
orbem terrarum **Colla**

Assit nobis qd
dne iustitias
spūs scti. que r
corda nostra deme
ter expurgat. et ab
omnibus tueatur
aduersis. Cū coth
diana. **E**t sic dicitur
completorium usque
ad sequens sabbatu
exclusiue. **Ad mat**
mut. Alla spiritus
dñi repleuit orbem t
rarum. **Venite ad dñe**
ps **Venite.** **ymnus**
Iam cristus. **astra** **ascē**
derat regressus vnd

uenerat promissū p̄ris
munere s̄m daturus
sp̄m. **S**ollemnis uer-
gebatur dies quo missus
septemplex orbem uoluit
sp̄s signat b̄ta c̄pa
Qum hora amictus
tertia repente m̄da
intonat orantibz apl̄s
dm̄ uenisse n̄ciat. **D**e
p̄ris ergo lumine deco-
rus ignis missus est
qui fida x̄pi pectora
calore uerbi cōpleuit
Impleta gaudent ui-
sura afflata s̄o sp̄u
uoces diuersas into-
nant. **F**antur dei mag-
nalia. **E**x omni gē-
te conuerti grecis lan-
tis barbaris amictus
amirantibus linguis
loantur om̄ibz. **J**uda
tunc incredula uelama-
torius sp̄u ructare mul-
ti atripula alumpnos

x̄pi concipat. **D**ed sig-
nis et uirtutibus occur-
rit et docet penus falsos
probauit pfidos iohelis
testimonio. **D**e eo p̄ris sit
glia. **I**n i. noc. an. fac-
tus est repente de celo
sonus aduentus sp̄s
uehementis alla alla
ps Magnus d̄ns. **an**
Confirma hoc deus qd'
operatus es in nobis a
templo s̄o tuo qd' est in
iherlm̄ alla al' **ps** Exur-
gat. **an** Emitte sp̄m tu-
um et creabuntur et
renouabis facie terre
alla alla **ps** Benedic-
tōm. **x** Sp̄us d̄m re-
pleuit orbem terrarū.
Et hoc qd' continet oīa
sciencia habet uocis
allelina. **S**cd̄m ioh̄em
In illo tempore Dixit
ihs̄ discipulis suis
Si quis diligit me

sermone meū serua-
bit. Et pater meus
diligit eū. et ad eum
ueniemus. et mansio-
nem apud eum facie-

Et reliqua *Evāg.*

Libet fr̄s
karissim euā-
gelice uerba
lectionis sub breuita-
tate transcurrere. ut p̄-
diuans liceat mōte-
placōne tantē sollemp-
nitatis ī morari. Ho-
die namq; sp̄s s̄us re-
pentino somitu super
discipulos uenit men-
tesq; carnalium in sui a-
more permutauit. et
foris apparentibus im-
uis igneis. intus sc̄a st̄-
corda flammācia. q̄-
dum deum in ignis iu-
sione suscipiūt. per
amorem suauiter ca-
serunt. Ip̄e nāq; sp̄s

s̄us amor est. Unde r̄
Iohannes dicit Deus
caritas est. Tu aut̄ *R.*

Qum completerentur
dies penthecostes erat
omnes paniter dicētes
alla et subito fr̄us est so-
nus de celo alla. Tamq̄
sp̄s torrens repleuit
totā domū alla alla.

Et apparuerunt illis disci-
pulis lingue tamquā ignis
seditq; supra singulos
eorū. Tamquā *Acto 2.*

Qequirit et pat̄
meus diligit
eum. et ad eū
ueniemus. et man-
sione apud eum facie-
mus. Pensate fr̄s
karissim. quanta sit
ista sollempnitas ha-
bere in cordis hospi-
cio aduentū dei. Cer-
te si domū urām q̄ss̄
dines ac pre potens
annus intraret om̄i
festinancia domus to-

68
ta mundaretur. ne quod
formis esset. quod oca-
los amia intrantibus of-
fenderet. Tergat ergo
sordes prauis opibus. quod
deo parat domum me-
tis. Sed uidete. quod ue-
ritas dicat. Vnemus
et mansionem apud eum
faciemus. In quorundam
etiam corda uenit. et
mansionem non facit.
quia per compunctioem
quidem dei respectum per-
cipiunt. sed tempta-
tionibus tempe. hoc ip-
sum quod opuncti fuerant
obluiuntur. sicut ad
perpetrandam peccata
redeunt. ac si hec mi-
nime placuissent. Tu
Repleti sunt. **R.**
omnes spiritu sancto et cepe-
runt loqui. Pro ut spiritus
sanctus dabat eloqui illis
et conuenit multitudo di-
centium alla. **R.** loquebamur

68
tur uerbo linguarum apostoli mag-
nalia dei. prout lectio in-

Unde et ad huc sub-
ditur. Qui non di-
ligit me. sermones
meos non seruat. Ad-
uosmet ipsos ergo fratres
karissimi inuorsus re-
dite si deum uerum amatis
examine. Nec tamen
aliquis credat sibi quod
quid sibi anima sine
opibus attestacione respon-
derit. Dilatione condi-
toris. lingua mens et
uita requiratur. Numquam
est dei amor casualis opa-
tu etiam magna si est si-
uero operari renuit amor
non est. Et sermonem quem
audistis non est meus sed
eius qui misit patrem. **T.**
caute domine. **R.**
Jam non dicam uos seruos
sed amicos meos quia
omnia cognouistis que
operatus sum in medio uitae

alla. Accipite spm stm in
nobis pachtu ipe est que
pater mittet uobis al' &
Quoz remiseritis pta
remittunt' eis. Accipite
Glia. Alla. Te deum &
Repleti ad laud' a' Dum
complerentur dies pent
thecostes erant aut omis
pariter dicentes alla &
Spiritus dm repleuit
orbem terraz alleluia &
Repleti sunt omis spu sco
et ceperunt loqui alla &
fontes et omnia q mouet
in aquis vniuersi dicite do
alla & Voquebant' uariis
linguis ap' magnahadi
alla alla alla. Caplm.

Factus est repente
de celo sonus ad
uenientis tamq
spus uehementis. et re
pleuit totam domu ubi
erant sedentes Do vna

Beata nobis gaudia
annu' reduxit orbita
cu sps parachitis
effulsi in discipulos

Ignis uibrante lumine
impugn' figuram detulit
uobis ut essent pro flu
et caritate seruidi. **L**inguis
uis locuntur omnium tur
be pauent gentiliu mil
co maderis deputant qd
spus repleuerat. **P**a
trata sunt hec milite
pasche per acto tempe
saco diez

q lege sit remissio. **D**e
nuc deus pmissime vol
tu precamur cernuo
illapsa nobis celitus
largire dona spiritus
Nudum sacra per
tora tua replesti gra
dimitte nunc peccami
na et da quieta tpa.

Sit laus patri am
filio & Repleti sunt &
accipite spm stm quoz
remiseritis pta rem
tuntur eis alla. ps

Benedictus **C**olla
Deus qui hodie
na dei corda fid

lum. In spūs illustra-
tione docuisti da nob
in eodem spū recta sa-
pere. et de eius semper
consolatione gaude
Per dnm. In unitate
eiusdem *ad primā Vm*
Veni creator. A. Dum cō-
plerentur ps Deo i no-
ps Confitemini prima
die tantū. Intra preces
Emitte spm Collita
Deus qui hodierna.
Cum cotidiana Et sic usq
ad sabbatū inclusive

Ad vi Vm Veni creator
Spiritus Caplin
Loquente petro ad
plebem. cecidit
spūs sūs super omnes
qui audiebant verbū.
Deo. E. Emitte spm tu-
um et creabuntur alla al
Et renobis facēte
alla Glara. Emitte
Spūs dnm *ad vi Vm*
Veni creator A. Repleti
non accepit Capm
tis spm seruitutis

iter intimore si accepit-
tis spm ad opōnis fili-
orum in quo clamam
abba pater dō. Spi-
ritus dnm repleuit orbe
terraz alla alla A. Et hoc
qd' omnet omnia sciaa
habe notis alla alla Glia
Spūs X Repleti sūt. ad
ix vñus Veni a Joqbāt
Non spm. Caplin.
huius mundi accē-
sum. sed spm d
ex deo est. ut sciamus
que a deo donata sunt
nobis. Deo. R. Repleti
sunt omēs spū stō alla al
X Et ceperunt loqui al
Glia. Repleti X loque-
bantur variis ad us am.
Dum cōplerentur di ps
Dixit A. Spūs dnm ps
Confitebor tibi A. Repleti
sunt ps R. hūs iur a dñ
qui in galylei sunt et sepe-
tes tollent alla ps Lau-
date A. loquebant ps
In exitu israhel. Caplin

Pbluti estis stificati
estis in nomine
domini nostri ihu xpi
et in spu dei nostri do
mni. *Repleti sunt e ymnis
Veni creator. Josbana
tar.* Dum aut comple
rentur dies penthecostes
erant omnes piter dis
cipuli congregati in vnu
alla alla et subito factus
est sonus de celo taqua
aduentis spūs uehe
mentis alla et appert
aplis disparte lingue ta
qua ignis sedit supra
singulos eoz spūs stūs
alla al' alla *ps Magni
ffera n ad mat hūit
alla spiritus ps Venite
ymnus Jam xps in nō
anti factus est ut supra
in die sō. Scdm Johelem*
Nillo tempore. Dixit
ih̄s discipulis suis
Sic deus dilexit mū
dum ut filiū suū vni
gemitū daret ut oīs

qui credit in ipm nō
pezeat sed habeat
vitam eternam & rē

Om̄l bñ Augustin ep̄i

Notandum aut
qd eadem de fi
lio dei vngem
to replicat que
de filio hominis i cru
ce exaltato p̄miserat
dicens. ut omnis qui
credit in eum non pe
reat sed habeat vitam
eternam quia proter
to idem redemptor et
conditor nr̄ filio dei
ante sc̄la existens
filius hominis factus
est in fine seculoz ut
qui per diuinitates
sue potentia nos cu
uerat. ad perfzuen
dam uite b̄titudinē
per hominis ipe per
fragilitatē humani
tatis nr̄e. nos restau

traret ad recipiendam
quam perdidit uitam. **T.**

Disciplinam et sciam. **R.**

pienam docebat eos do-
minus firmavit in illis
graciam sps sui et i tellu-
tu adimpleuit corda

eorum alla alla. **S**pus
dm repleuit orbe terrarum
et hoc quod continet oia

sciam habet uocab firmam
am iudicatus **lito ii**

est qui non credit.

Quare iudicatus est.

Quia non credit in

noie vniuersi filij

dei. **H**oc est autem

iudicium quia lux uenit

in mundum. et dilexe-

runt homines magis te-

nebras quam lucem.

Erant enim opa eorum ma-

la. **F**ratres mei quorum

opa bona inuenit do-

minus. **N**ulloz om-

nium enim opa mala in-

uenit. **Q**uomodo er-

go quidam fecerunt ueri-
tatem. et uenerunt ad lu-
cem. **H**oc enim sequitur.

Qui autem facit ueritate
uenit ad lucem. ut mani-
festentur opa eius. quia

in deo sunt facta. **Q**uo-
modo ergo quidam bonum

opus fecerunt. ut ueni-
rent ad lucem id est ad

xpm. **E**t quomodo qui-
dam dilexerunt tene-
bras. **S**i enim omnes pec-

catores inuenit et omnes
a peccato saluat et serpens
ille in quo figurata e

morbus domini eos saluat.
Tu autem domine **R.**

Spiritus sanctus proce-
dens a throno apuloz
pectora inuisibiliter pe-

netrauit nouum significatio-
nis signum. **U**t in ore eorum
omnia genera nasceretur
linguarum alla. **A**duenit

ignis diuinus non combur-
rens sed illuminans et
tribuit eis karismatum do-

na. *Ut in ore Leatio in*
Multi enim dilexerunt
peccata sua. et nihil
confessi sunt peccata
sua. quia qui confitetur
peccata sua et accusat ea.
iam partum cum deo facit.
Accusat deus peccata tua.
et si tu accuses quumge
ris deo. Quasi duo res
sunt. homo. et peccator.
Quod audis homo. deus
facit. quod audis peccator. ipse
homo facit. Dele quod fe
cisti. ut deus saluet quod
fecit. Oportet ut deus
in te opus tuum. et amet
in te opus dei. Cum autem
cepit tibi displicere
quod fecisti. inde incipi
unt bona opera tua quia
accusas mala opera tua.
In tantum bonorum operum.
confesso est operum ma
lorum. facis veritate.
et uenies ad lucem. Non
te palpabis non tibi bla

diris. non tibi adula
ris. Non dicas iustus
sum. cum sis iniquus
et incipis facere ueri
tatem. Tu autem domine
Aduent igitur dominus
non conburens sed illu
minans. non consumens
sed lucens et inuenit
corda discipulorum re
ceptacula munda. Et
tribuit eis Eucharistiam
dona illa illa. **I**n
uenit eos concordans
caritate et illustrauit
eos mundans diuini
tatis deitatis. Et tribu
it illis. **Alleluia. Te. deum**
Repleti ad laudandum
Dum complezentur
amantibus ut super **an.**
Sic deus dilexit mun
dum ut filium suum un
igenitum daret ut omnibus
qui credit in ipso non
pereat sed habet uitam
eternam **Alleluia. Per. in.**

Deus qui Colla
pulis tuis scilicet
dedisti spiritum.
concede plebi tue pre
petiacionis effectum
ut quibus dedisti fide
largiaris et pacem per
dominum in ueritate eius.

Ad primam totum
ut supra preter psal
mum. Confitemini quod
prima die tantum dicitur
ad alias horas sicut
ut supra preter colla
que cotidie propria de
die dicenda est. Et hic
ordo obseruatur in ho
ris dicendis usque ad
sabbatum in clusue
Ad uisum Dum com
plerentur annis ut
in die sancto **ps** Dixit
do. **ymnus** Veni creator
An Non enim misit de
filium suum in mundum
ut iudicet mundum.

sed ut saluetur mundus
per christum alla ps cant
fferia in ad mat inuita

Alla spūs yna iam xpūs
A factus est annus
ut sup **ps** domini
Secundum Johannem.

In illo tempore Dixit
Ihs discipulis suis
Amen amen dico uo
bis. qui non intrat p
ostium in ouile ouium
sed ascendit a lunde
ille fur est et latro. Et
reliqua. **el** bñ aug epī

Propter phariseorū
qui se uidere iac
tabant ameca
essent. uenenatam et
superbam et in sanabi
lem arroganciam. do
minus ihs ista coter
uit que in hac parabo
la leguntur. quā ipse
illis intelligentibus
exponere dignata ē

in qua nos salubriter si
aduertimus amonuit
non gloriari in sapientia
humana. nō in morum
dignitate. si humilitas
fidei catholice in xpm
desit. multi em̄ sūt pa-
gani. qui secom̄ q̄ndā
uite huius consuetudine.
dicuntur boni homines
innocentes. et quasi
obseruantes ea que i
lege p̄cepta sunt. de-
ferentes honorem pa-
rentibus suis. nō me-
chantes. non homici-
dium perpetrantes nō
furtū facientes non
falsum adūsus que q̄
testimoniū perhiben-
tes. et cetera que in
lege mandata sunt ue-
luti obseruant et xpi-
am. et plerūq̄ se iac-
tant. quo modo isphar-
isei dicentes. Tu autē

Spiritus dñi repleuit or-
bem terrarū. Et hoc qd̄ cō-
tinet omnia scienciā habet
uocis alla alla. **S**pūs
em̄ omnia scrutatur eā.
profunda dei. Et hoc l̄ij
ua propter dñs
O similitudinē pro-
posuit de grege.
et de ostio quo mira-
tur ad ouile. Quid ei
prodest uana iactan-
ciam de bene uiuēdo
i flacio dum ad finē
p̄petualiter bene ui-
uendi. uita eoz nō
perueniat. Ad hoc
enim debet vmanq̄
prodesse bene uiuere.
vt detur illi semper
bene uiuere. Nam
si aut non datur semp
bene uiuere. quod ei
prodest bene uiuere
ad tempus. Iphar-
isei bene uiuere di-

cendi sunt qui finem
bene uiuendi ul' certi-
tate nesciunt ul' in fla-
cione contempnunt
Non est aut' aliqua
spes vera et certa sem-
per uiuendi. nisi ag-
noscat uitam que e
xps. et per ostium
intret in ouile. Sūt
em quidā qui i suis
gloriantur moribq.
et alios posse trahē
querunt de xpi pre-
ceptis nisi uentes
& sectatores. sed
sunt exemplis uiuē-
tibus suadentes de qb;
alio loco ueritas ait
Tu autē domine **R**
Apparuerunt aplis
disperditie lingue tanq̄
ignis alla. **S**editq; su-
per singulos eoz sps
stus alla alla. **X** **E**pūs
domini repleuit totā

72
domū ubi erāt sedētes
apli. **S**editq; lectio in
Non solum uero
tales inueniuntur
doctores. inter
eos qui sine noie xpi
sunt. sicut multi phylo-
sophorū qui suā sapi-
entiam buctis arpa-
tibus uentilabant &
uitam beatam suā
sectatoribq; promise-
runt uerum etiam
plurimi xpiano no-
mine censentur. et
illuminatos se esse
iactitant fingentes
sibi queq; noua noia
de xpo. et fidei cartho-
lice contraria sicut i
numerabiles heretici
faciebant estimantes
se falso noie xpi. ia-
nuā q̄ est xps i trane
Sabellio dicit Qui

filius est ipse est pater.
sed filius non est pater.
Tu autem Domine **R**
Loquebantur uariis
linguis apertis alla mag-
nalia dei prout spiritu
suo dabat loqui illis alla
Repleti sunt omnes
spiritu suo et ceperunt loqui.
Prout **G**loria alla **T**e
deum **R**epleti ad laudem
Dum compleverunt cum
alio ut super **A**men
amen dico uobis qui non
intrat per ostium in uile
ouium sed ascendit alium.
de ille filius est et latro qui
autem intrat per ostium pa-
stor est ouium alla **P**s
Benedictus **C**ollam
Assit nobis quibus
domine uirtus spiritus
santi. que et corda
nostra clementer ex-
purget. et ab omnibus
tueatur aduersis **P**er

domini In unitate eius-
dem. ad uespas **A** **D**um
compleverunt cum alio
Ps Dixit **V**na **V**eni cre-
ator **I**ps **A** **E**go sum omni-
um dicit dominus per me si
quis intraverit introie-
rit saluabitur et pas-
cua inueniet alla **P**s
magnificat **f**eria in
ad mat **I**nuerit **A**lla **P**s
Vna **I**am **x**p*s* **A** factum
est cum alio **R** **S**piritum
domini. **S** **J**ohannem

In illo tempore dixit
Iesus discipulis suis
Nemo potest uenire
ad me. nisi per me
traxerit eum qui misit
me et ego resuscita-
bo eum in nouissimo
die **E**t reliqua. **ep**
Omnium beati augustini

Graue hec magis
Quia commendatio
Nemo uenit in
si traxerit. **Q**uem

trahat noli uelle iu-
dicare. si non uis ex-
ire. **S**emel accipe
et intellige. Non dū
traheris. ora ut traha-
ris. **Q**uid hoc dicim
fr̄s. **S**i trahimur ad
xpm̄. ergo multi cre-
dimus. **T**ergo uolen-
cia adhibetur. nō uo-
luntas excitatur. **Q**uo-
modo uoluntate cre-
do sit maior. **E**go di-
co **P**ax est uolūtate
re. et iā uolūtate
traheris. **Q**uid est
trahi uolūtate. **D**e-
lectare in dño et da-
bit tibi petitiones
cordis tui. **E**st quedā
uolūtās cordis au-
pam̄. dulcis est ille
celestis. **P**orro si poe-
te dicere haūt. tra-
hit quēq̄ sua uolū-
tas non necessitas s̄

uoluntas. non obligatio
s̄ delectatio. quanto for-
cius nos dicere debema-
trahi hominē ad xpm̄.
qui delectatur ueritate
delectatur bñtūdine de-
lectatur iusticia. delec-
tatur sempiterna uita
qd̄ totū est xps̄. **Tu R**
Ultimo festiuitatis
die dicebat ihs̄ qui in
me credit. **F**lūmina de
uentre eius fluent a-
que uiue. **H**oc autē
dixit de spiritu quem
accepturi erant crede-
tes in eum. **A**lla alla x̄
Si quis sitit ueniat et
bibat et de uentre eius
fluent aque uiue. **H**oc
Sed quid **l**atō n̄
intelligi uolūt
aduertamus fr̄s
et quantum possumus
capiamus. **T**rahit
pater ad filiū eos qui

propterea credunt in
filium quia eum cogitant
patrem habere deum
Deus patrem equalem
genuit sibi filium. et
qui cogitat atque in fide
sua sentit et ruminat
equalem esse patri eum
in quem credidit ipsum
trahit patrem ad filium. Ar-
runt credidit creatu-
ram non eum traxit
pater quia non con-
siderat patrem qui fi-
lium non credit eum
Quid dicitis o arri.
Quid quidem. Christus non
inquit de uera no-
te traxit patrem non enim in-
tellexisti patrem autem
filium negas. Alud co-
gitas. non est ipse filius?
Nec a patre traheris
nec ad filium traheris

Alud enim est filius.
alud est quod tu di-
cis. Fontinus dixit.
homo solus christus est
non est et deus. Qui
sic credit non patrem eum
traxit. Tu autem de

Qum uenerit paracli-
tus spiritus ueritatis ille
arguet mundum de peccato
et de iusticia et de iudi-
cio alla alla. **U**si ergo
abiero paraclitus non
ueniet dum assumptus
fuerit mittam eum ad uos
Ille arguet. **U**tem in

Quem traxit patrem.
Qui dixit. tu
es christus filius
dei unum. non sicut
propheta. non sicut iohannes
nes. non sicut alius
magnus iustus. sed
sicut unicus equalis
Tu es christus filius dei

Vide quia trahis e
 et aprie trahis **B**is
 es symon bariona
 quoniam tibi non re
 uelatur caro et sanis
 sed pater meus qui
 in celis est. **I**pa reue
 latio ipa est attratio.
Panimum uiride osten
 dis ouu et trahis il
 lam. **V**oces puero
 demonstrantur et
 trahitur **E**t quo cir
 rit trahitur amado
 trahitur sine lesioe
 trahitur corpis. **C**or
 dis unguilo trahitur
Tu aut domine
Facta aute hac uoce
 conuenit multitudo
 et mente confusa est
 quoniam audiebat un
 quisq; lingua sua **I**los
 loquentes magnalia
 dei alla **R**ome
 omnes isti qui locuntur

galylei sunt et quomo
 nos audiuimus uniusq; s
 lingua nra **I**los Gloria
 alla **E**t deum **B** Replen
Ad laudes an **D**um com
 plerentur cum alijs **V**no
Beatu nobis **A** Amen
 amen dico uobis qui cre
 dit in me habet uitam
 eterna alla **A** **B**nd
Qentes **C**ollata
 mas **Q**uesum
Dne paradita
 qui a te procedit illu
 minet. et inducat
 in omnem sicut hinc
 promissit filius ueri
 tatem. **Q**ui tecum.
In unitate eiusdem
Ad uespas an **D**um co
 plerentur cum alijs
Ps **D**ixit do. **V**ni
 creator **A** **E**go sum pa
 nis uiuus qui de celo des
 cendi si quis manduca
 uerit ex hoc pane uiu
 meternu et panis q
 ego dederu caro mea

est pro mundi uita al' al'
ps magnificat feria v
ad mat' Inuit Alla p'us
Inq' Jam xps a' factus est
v' Spiritus domini S'
In illo tempe. *Lucā.*
Conuocatis ih̄s duo-
decim aplis suis. de-
dit illis uirtutē et po-
testatem super omnia
demonia et ut languo-
res. curarent Et reli-
quit uenē. *bede prespiti.*

Concessa primum
potestate signoz
et tūc misit pre-
dicare regnū dei. ut
premissoz magnitudi-
nem attestaretur etiā
magnitudo factorū fide
q' uerbis daret uirtus
ostensa. et noua face-
rent qui noua p'di-
carent atq' hec uisibi-
lia miracula faceret
ut corda audientium
ad fidē inuisibilium p

trahezent **S**igna uo
que per aplos tunc
corpahter fiebant
cotidie in sancta ec-
clesia per s'os predi-
catores fuit spūalit'
Tu aut' domine *Re*
Disaplmam *Reho n*

Aduiti quiq' a
dyabolo infor-
matione. aua-
ria que est ydolorū
seruitus. aut quozum-
dam etiam capitalin
crimini decepti er-
rore q' omnia lepra
anime esse iudicant.
per ora doctorū ul' etiā
per exempla scita-
tis cōpuncti. redeūt
ad smū matris ecclie
confitentes se unq'it
in maximis deliquisse
et gemitū p'atorum
suoz incessabiliter
ostendentes culpas
elemosinis suis cet'

75
q̄ opibus misericordie
redimentes. donec
emendacione viaoz
quibz implicati fuerat
impentencia per ma-
nentes percipiant no-
ne hñ quasi alepra
mundati salutē me-
rentur eternā Tu **R**
Spiritus s̄uis **lit̄e m̄**

Nichil tuleritis in
uia. neq̄ uirga
neq̄ peram neq̄
panem. neq̄ pecunia
neq̄ duas tunicas ha-
beatis. Tanta igitur
sacerdotibz debet ī dō
esse fiducia ut neq̄q̄
curis terrene negocia-
cioms ac desiderijs
implicentur. et q̄uis
p̄ntis uite sumptus nō
p̄uideant tamen hos
sibi nūquā de esse cer-
tissime sciāt. si in ope
uoluntatis dei et in v̄-
bo prediaciōis fide-

liter laborant ne dum
mentes eorum occupat̄
ad temporalia. minus sb-
rems̄ p̄uideant eter-
na. Pauperem uitam
uidelet sacerdotes ha-
bere debere demonstrat
ne uiderentur causa luc̄
predicane. quia qui di-
uicias detrimerat p̄e
modum et necessaria
uite amputauit thesau-
risq̄ prohibitis etiā
gulam prohibet cum
panem portare cont̄-
diat. In uirga em̄ pro-
hibicione nos amonet
non aliunde auxilium
nisi a domino querere
et qui dñm habemus auxi-
lia baculi presidia nō
queramus Tu autem **R**
Aduent̄ ignis Te deu-
V Repleti sunt ad lau-
des antiq̄ Dum cōple-
rentur cum alijs ymn̄
Beata nobis **Ant̄** Con-
uocatis ih̄s duodecim

aplis dedit illis virtute
et pntē super omnia de
moma et ut languores
curarent alla allela ps

Benedictus Collā

Deus qui hodie
na die corda fide
lum in sps illu
stratione docuisti da
nobis in eode spū rec
ta sapere. et de eius
semper consolatione
gaudere Per dnm in
vinitate eiusdem

ad iō an Dum com
plerentur. ann alns

ps Dixit do ymnus
Veni creator spūs a

gress duodecim apli
artubant per castella

euangelizantes et anā
tes ubiqz alla alla ps

magm fiat. feria vi
ad mat hūit Alla sps

ymn iam xps a fac
tus est ann alns

Ep̄s dñi S ad m lum
Nullo tempe factu ē
in vna die rum. et
ihs sedebat docens.

Et erant pharisei se
dentes. et d legis

doctores. qui uene
rant ex omni castel

lo galylee et iudee
et iherlm. et uirtus

domini erat ad sa
nandum eos Et re

Om̄l bñ. ambro. epi

Qonuenientibz
ex omni galy

lea et iudea et
iherlm legis doctor

bus. in ceteroz re
media debiliū pa

ditia istius medi
cina describitur p

mū omniū quod an
diximus vnusqzqz

eget petende salu

his precatores debet
habere. per quos me
uite opago resolutum ac
tūq; mōz clauda ue
stigia uerbi celestis re
medio reformentur.
Et uoz fidem in quid ut
uidit. magis dñs.
qui alioz merito igno
sat alios. et dum alios
probat. alios relaxat
ermita. Cui apud te
homo collega nō ua
leat. cū apud dñs ser
uus et interuenēdi
meritū habeat et i
petrandi. Disce qui
iudicab ignostere dis
ce quid exreas impa
tize. Si grauiū pec
catorū diffidib ueiaz.
adhibe precatores.
adhibe ecclēsiā que
pro te precetur aui
contemplacōe qd do
minus tibi negare

non possit ignoscat
Tu aut dñe **R.** Spiri
tus domini **Lectio n̄**

Et quamuis hysto
rie fidem non de
beamus emittē
ut uere pactina cor
pus istius credamus
esse sanatu. agnosca
tamen interioris hoīs
sanitatē. cui p̄ta do
nantur. que cū iudei
asserant a solo dñe
posse concedi. demm
unq; confitentur suoq;
iudicio. perfidiā suā
produnt. ut opus a
struant personam ne
gent. Itaq; ab ipis
et opis sui filius dei
accepit testimonium
et uocib sustingū nō
requirit. Perfida ei
ofiteri potest. crede
nō p̄t. Itaq; testimo
ium non de est saluti.

et ualidius est ad fi-
dem quod confitentur
multi. et perniciosis
ad culpam quod negant
qui suis assercionibus
reueruntur. magna
itaque inde plebis a-
menaa. ut cum offensa
fuerit solus dei esse
donare peccata. non ce-
dat deo peccata donanti.
Tu autem **¶** Apparuerunt
apostolis **lectio in.**

Dominus autem
saluos facere
uolens pecca-
tores. et occultorum
signatione deum se esse
demonstrat. et annu-
tiatione sanctorum adiuuans.
Quid est facilius dicere
dimissa sunt tibi peccata
aut surge et ambula
Quo loco plenam spem
resurrectionis euen-
dit. qui mentis uoluntate

ribus corporibus et sana-
tis. peccata morum
donata. debilitate et
carnis excludit. Hoc
est enim totum hominem esse
curatum. Quamuis enim
magnum sit hominibus pec-
cata dimittere. quis
enim potest peccata dimit-
tere nisi solus deus.
qui per eos quoque di-
mittit. quibus dimit-
tendi tribuit potentiam
tamen nullo diuino
est resurrectionem
donare corporibus quoniam
quidem ipse dominus resur-
rectio est. Hic lectus
qui tolli uultur. quid
est aliud. nisi quia
humanum corpus iubeat
attolli. Ipse est qui
per singulas noctes
lauatur a dauid. lec-
tus doloris in quo a-
nima nostra grauius

stentia egra cruciatu
 iacebat **S**z si quis se
 cundū pcepta xpi se
 gesserit. non lectus
 doloris est. sed quie
 tis. **Tu autē** **R** loque
 bantur varijs. **Te deū**
R **Repleti ad laudes ā.**
Dum complerentur
 cum alijs **Uma** **R** **Etā**
nobis **A** **facta est i**
una dies et ihs sede
bat docens et erant
pharisei sedentes et
legis doctores qui ve
nerant ex omnī ca
stello galylee iudee
et iherlm et iurta erat
dñm ad sanandū eos
alla alla ps Bened
a quis Collā.
Occlesie tue mi
 sericors deus.
 ut sancto spritu cō
 gregata. hostili nul
 latenus in cursione

turbetur. **Per dñm In**
ymitate eiusdem. ad
vespas am **D**um cōple
 rentur cum alijs **ps Dix**
do ymm **Um** **erat. A**
Tulit ergo lectū suū mī
iacebat magnificans
deum et omīs plebs ut
uidit dedit laudem deo al
ps magnificat **Sabba**
to ad mar **Inuit.** **Alla spi**
ritus ymm **Jam** **ai** **sq**
facta est om alijs **Spi**
ritus domini **S** **Lucam**
Quillo tempore **S** **tra**
gens ihs de synagoga
intrauit in domū symo
nis **Socrus autē symois**
tenebatur magnis fe
bribus. **Et rogauerūt**
illum pro eā **Et retul**
oml **une** **bede** **ps**
Quim intrauit i do
 mum petri dñs
 ut auditis ex ler
 cione ewangelica fra
 tres karissimū si socrus
 petri tenebatur magnis

febris Domus pe-
tri qd dicitur uel lex
intelligitur. Bocus
aut petri synagoga.
filia synagoge. ecclia
gentium accipitur. febricitauit aut mater sy-
nagoga. quia similibus
mundie aut tabaru ad-
uersus etiam gentium.
ne locum eius priper cre-
dendo in xpm. et uo-
luntatis eius famulato
Potest et aliter intelli-
gi. femina febris ten-
ta. s. impeda. curata
natura humana aco-
cipitencia carnalis
seuore percontine
precepta scripta. For-
patione uero et in-
mundicia libidinem
et concupiscencia ma-
lam. et auariciam sy-
mulachroz seruitus.
hec omnia et hys filia
humane nature febre
possumus accipe a quib

quoadui anime fide-
liu tenebuntur estri-
tudine tanta oppresse
sunt ut nequaquam
deo quid boni operis
ualeant exhibere Tu.

Ultimo festi. **U**nde necesse est
ut aduerum me
Diam confugia-
tur animar. xpm do-
minum nrm. Quisq
se molestia huius estri-
tudinis fatigari cog-
noscat recurrit ad ec-
clesiam ostendat est-
tudine medico id est
confiteatur dno coram
sacerdote pccata sua oia
agat penitencia ma-
lor que gessit petat
adno indulgentia ro-
gat sub patricio ec-
sanctos et iustos ui-
ros in ecclesia. ut
uera accipere sanitatis
anime mereatur. **S**e-
quitur. **R**ogauerunt

illum pro ea. et stans
 super eum illam im-
 pavit. febrim et dnm
 stream **S**aluator n-
 uent in mundu cura-
 turus egrotos. osten-
 dens se contra pctoz
 quos passiones et
 uicia preaba ad ee
 fidelu. et sue miseri-
 cordie opem offerre
 querentibus **Tu R**
Cum uenerit **lao m**

St continuo sui-
 gens ministra-
 uit illis. **N**a-
 turale est febricitan-
 tibus. maciente sa-
 nitate lacessere. et
 ergo egrotacoms am-
 plius molestiam sen-
 tire. **E**rd sanitas que
 dm confertur impio
 tota sil' peruerut tan-
 to roboze. ut eis qui

se adiuuerant conti-
 nuo ualeat minist-
 re. quia membra fid-
 lis ansp que anta i
 pctis seruerat i mu-
 dicie et iniquitati ad-
 iniquitate. ut fructi-
 ficarent morti. ser-
 uire debent iustiae et
 uitam eterna cu sur-
 rexit id est am se-
 derit qd' in pctis ges-
 serat. **C**um sol aute
 occidisset. omnes qui
 habebant in firmos
 uarijs languoribus.
 ducebant ad eum. et
 sanabat eos omnes.
Solis occubitu pass-
 onem et morte xpi
 designat. quia xps
 in carne ueniens
 paucos iudeoz ad
 fidei sanitatem pduxit
 s' triumphato dyabo

lo per mortē sue passi-
onis et resurgens a-
mortuis omnibus p-
orben gentibꝫ salutis
ac fidem dona per a-
postolos et successores
eorꝫ transmisit. sacra
doctrinā ewangeliꝫ
que annūciatur per
vniuersum mundū
Tu autē dō. **R.** Facta
autē Te deum. **R.** Reple-
ti sunt. **Ad laudes an-**
Dum complezentur
ann. **an.** **B.** In
nobis. **An.** Cum sol aut
occidisset omnes qui
habebant in firmos
naris languoribus
ducebant illos ad ihe-
sum et curabantur
alla pō. **R.** Bened. **Coll.**
Quentibus nr̄is
quesimus do-
nime spiritū

sanctum benignus
infinde. auget sapi-
entia conditi sumus
et prouidencia gub-
namur. **R.** Per dñm.
In unitate eiusdem
In festo trinitatis ad ius
Gloria tibi. **an.**
Trinitatis equalis
vna deitas et ante o-
nia scla et nunc et
imperpetuū. **R.** Re-
neditus. **An.** Laus et
perhemis glia deo
p̄ri et filio. s̄o simul
paracito in scla s̄lor
R. Exaltabo. **A.** Glia
laudis resonet ab ore
omniū patri geniteꝫ
proli spūi s̄o parit
resultet laude per-
hemis. **R.** Lauda mā
An. Laus deo p̄ri pan-
tis proli et tibi s̄te
studio per hemis sp̄s